

Skildring av Halle- Hunneberg

Återutgivning av text från 1890

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Skildring av
Halle- och Hunneberg år 1890.
Återutgivning av historisk text

av A. B.

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-500-9

Copyright © 2019 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du veta mer om de båda bergen Halleberg och Hunneberg vid Vänern och strax utanför Trollhättan och Vänersborg.

När den här texten skrevs hade utländska turister börjat besöka de märkliga bergen.

Du får bland annat läsa om sagor om jättar, vikingagudar och jakt.

Den här texten publicerades ursprungligen i september år 1890 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen Svea" med rubriken "Halle- och Hunneberg".

Texten publicerades under signaturen "A. B.", som användes av skribenten Anders Brander (1862–1941).

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

I den här e-boken publicerar vi originalets text ordagrant och helt utan ändringar, alla namn, uttryck och till och med felstavningar har behållits.

Skildring av Halle- och Hunneberg

Den här texten publicerades ursprungligen i september år 1890 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen Svea" med rubriken "Halle- och Hunneberg". Texten publicerades under signaturen "A. B.", som användes av skribenten Anders Brander (1862–1941).

Sedan Skalunda kyrka på Kållands-halfön blifvit färdig och dess klockor börjat kalla de kristna till bön, trufdes ej längre jätten i Skalunda hög. Han gjorde som vestgötarne göra flocktals än i dag: han emigrerade, men ej »till det stora landet i vester», utan till en liten ö i nordhafvet. En gång förliste ett fartyg vid ön och bland de räddade vore några män från Skalunda.

»Hvar ären I ifrån?» sporde jätten, som, numera gammal och blind, låg och värmde sig vid en stockeld.

»Vi ä' la frå' Skalunda, om du vell vetta't», sade en af männen.

»Nå, står Skalunda hög kvar ännu?» frågade jätten.

»Nej, hönsa ha' sprattlat i sär den», svarade männen.

»Den kunde inte stå», anmärkte jätten, »ty hustru min och dotter min ha burit ihop den en söndagsmorgon. Men Halle- och Hunne-

berg stå väl kvar, ty dem har jag själf gjort?»

»Ja», sade Skalunda-männen.

Och kvar stå de ännu, lika trotsiga och vilda, lika skarpa mot-satser till den omgifvande leende och bördiga trakten som den dag då jätten i sitt bärsärka-raseri slet dem åtskils och klämde det ena af dem — Hunneberg — inemot hundra fot ned i jorden.

Ty de hafva tydligen hängt tillsammans dessa berg. Underst hvila de båda på urberget — gneiss — som täckes af ett c:a 24 m. tjockt sandstenslager, hvilket öfverlagras af alunskiffer och kalksten. Ofvanpå dessa, till de kambriska och undersiluriska formationerna hörande bergarter utbreder sig ett c:a 60 m. tjockt täcke af den vulkaniska bergarten *trapp*, och det är nog denna som varit »jätte» och gjort två berg af ett. Detta skedde sannolikt då den glödande smälta bergmassan stelnade och drog sig tillsammans till de parallellipipediska pelare, som nu bilda, bland andra tvärbranter, den så kallade »ättestupan», belägen strax invid den täcka gården Kartened vid vestra ändan af den smala dal, hvilken uppstod då bergen skildes från hvarandra och hvars sidor mestadels äro lika branta som väggarna i en sprängd järnvägsskärning.

Om våra förfäder verkligen undgingo den fruktade Hel genom att fortskaffa sig till evigheten medelst en våldsam död i st. f. den förhatliga sotdöden, så torde inträdeskortet till Valhall blifvit lika väl förtjent genom ett språng utför denna ättestupa som någonsin genom att *marka sik geirs oddi*, ty »stalpet» nedanför stupan släckte säkerligen lika ordentligt en gammal kämpes lifsgnista som spjutud-darna skulle gjort, och den mjuka gräsmattan invid »Odens dam» i omedelbar närhet till den gamla domareringen nedanför berget var äfven en »lit de parade» minst lika prydlig som någon annan.

Nu stappla ej längre lifströtta kämpar uppför »klefven» till ätte-
stupan! Den genljuder i stället emellanåt af Venersborgs skolpojkers
och andra bygdens ungdomars muntra rop, när de glädja sig åt det
dån som förorsakas däraf att stenblock, hvilka de mödosamt släpa
fram till branten, dansa ned i stalpet. Allvarliga krigarehopar tåga ej
längre till domaresätet, nedanför hvilket nu i stället anghästen frustar
fram på sin väg genom den förr så tysta dalen, hvilken den lemnar
vid Lilleskogens station för att begifva sig ut på den vidsträckta Flo-
slätten.

Utsikten mot och från bergen, stundom hänförande, är öfverallt
vacker, vare sig man från nordvestra sidan af Hunneberg (n:r 2 å bild-
en) eller vestra branten af Halleberg, ofvanför Björkås, blickar hän
mot Göta elf och Venersborg, om man från »Hallesnipan» — norra
hörnet af Halleberg — ser ut öfver Sveriges största insjö, den ståtliga
Venern, från »Bragnums klef» öfver Flo-slätten eller från Tunhem
mot Trollhättan.

Och uppe på bergen? Ja, där är det tyst och ödsligt: dystra mos-
sar och vilda skogsmarker med helt få människoboningar. På Hal-
leberg finnes endast en lång och smal sjö, Hallsjön, men Hunneberg
är försedt med ett helt system af småsjöar, hvilka numera — efter en
sjösänkning — sända en liten munter kaskad utför berget vid Karte-
ned. Fordom var utloppet längre österut, nedåt dalen emellan ber-
gen. Kring sjöarna traskar vårt största högdjur, elgen, i lugn och ro
tills expresskulorna börja hvina vid de storslakter som emellanåt an-
ställas bland dem. Uppe å Hunneberg är vid Bergagården en statens
skogsskola förlagd.

Man börjar numera allt mer och mer komma till insikt därom, att
vårt eget land har tillräckligt mycket vackert att visa, så att de, som

äro nog lyckliga att *kunna* resa för sitt nöjes skull, ej *behöfva* söka sevärd punkter i de främmande land, hvilka nu börja sända skådelystna skaror hit till oss. Helt visst förtjena äfven Halle- och Hunneberg att få en släng med af den stora turistslefven!

A. B.

Viktiga ord och personer

A. B.

Brander, Anders.

[1862–1941] Svensk journalist och tidningsman. Arbetade på en rad olika tidningar i Stockholm och senare Norrland. Är mest känd för att ha startat tidningen Boråsposten.

Expresskula.

En typ av kula som används till en speciell typ av gevär där den får extra hög hastighet. Expressstudsare användes framför allt till jakt och var populära i slutet av 1800-talet. Kulorna är oftast mycket lätta och av typen hålspets.

Fot.

Längdmått. En fot motsvarar 29,6 cm.

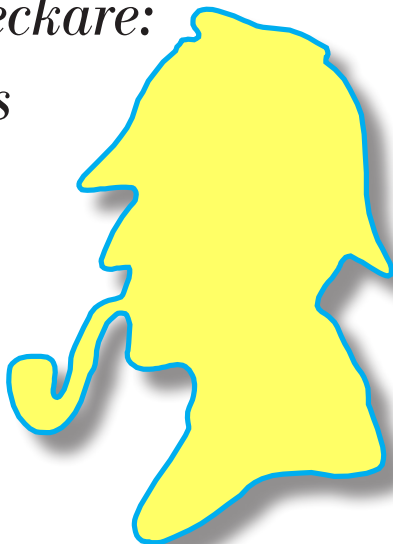
Skalunda hög.

En av Sveriges största gravhögar. Graven är hela 65 meter i diameter och 7 meter hög. Enligt flera forskare är det här platsen där sagokungen Beowulf ligger begravd.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carrington*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se